

Er lag een trommeltje in het gras

tekst: Edward van de Vendel
illustraties: Sanne te Loo

Querido 2020 – €15,99 – ISBN 9789045124889

Groep
1-2 (NL)
Leerjaar
2-3 (B)
Trefwoorden
tijd
zoektocht
geschiedenis
toekomst
verhaal op rijm

Opeens ligt er een trommeltje in het gras. Het lijkt wel een schat. Een oude schat. Sebas vindt en verliest hem weer. Maar wat gebeurde er daarvoor? En wat gebeurde er erna? Een boek dat naast een mooi verhaal ook een zoektocht is – door de tijd. Een boek om kinderen het besef van tijd bij te brengen.

1 Inleiding

Niet eerder was er een prentenboek voor jonge kinderen waarin het tijdsverloop zo duidelijk en speels uitgelegd wordt, zowel in de taal als in de illustraties. Voor jonge kinderen is het moeilijk te beseffen wat vroeger en later betekent, wat jouw plaats in de tijd is. Dat oma vroeger een klein meisje is geweest, dat jij later misschien ook opa of oma bent; dat kan voor jonge kinderen een enorme ontdekking zijn.

In *Er lag een trommeltje in het gras* staat volgens het juryrapport het trommeltje symbool voor de spullen om ons heen. Daar

kleeft een geschiedenis aan. Voorwerpen in een huiskamer, een kast of op zolder hebben een tastbaar verleden, dat vervolgens weer een rol gaat spelen in de toekomst. Het trommeltje vormt het scharnierpunt voor een spel met 'daarvoor' en 'daarna'.

Voor Vlaamse kleuters kan 'trommel' als blikje, doosje, kistje verwarrend zijn. Zij kennen het alleen als muziekinstrument. Misschien is het uit te leggen d.m.v. een blikken doosje, waarop je goed kunt trommelen.

2 Introductie van het boek

Verzamel doosjes van plastic, blikjes, trommeltjes, kistjes en zet ze op het bureau. Doe er voorwerpen in, zodat ze verschillend klinken als ze geschud worden. Leg trommelstokken klaar.

Scan voor- en achteromslag en laat eerst de voorkant op het digibord zien.

- Wat zien jullie? Noteer de woorden die geroepen worden.

Vraag door.

- Een foto? Wat staat er op die foto?
- Een drumstel? Waar drumt het jongetje op?
- Een raar hoofd? Is dat een masker? Zulke maskers komen uit Afrika.
- Wat is dat voor dier bij het drumstel?
- Zien jullie nog iets dat met Afrika te maken heeft? Het trommeltje. Wat is er Afrikaans aan?
- Kennen jullie het woord Trommeltje? Is dat hetzelfde als een doosje, een kistje, een blikje?
- Waarvan is dit trommeltje gemaakt? Een kistje is meestal van hout, hun brooddoosje van plastic.

Dit trommeltje is van blik, daarom wordt het ook wel blikje genoemd. Wat is blik? Laat aan de hand van de verzameling op uw bureau zien waarvan de verschillende doosjes gemaakt zijn. Schud ermee. Drum er met de trommelstokken op en laat het verschil in geluid horen.

Laat dan de achterkant zien. Zeg niets. Wacht op reacties.

- Is dat het meisje van de foto?
- Waar zie je dat aan?
- Is dat hetzelfde trommeltje? Waar zie je dat aan?
- Wat haalt het meisje uit het trommeltje?
- Zie je die ook aan de voorkant?
- Wat zou er gebeurd kunnen zijn dat de drummer met die drumstokken drumt?

Haal dan het boek tevoorschijn en sla het open op het schutblad.

- Wat voor dier is dat?
- Waar hebben jullie dat dier eerder gezien?

3 Voorlezen

Vraag de kinderen dichtbij te komen zitten. Laat soms eerst de illustratie zien en lees de tekst voor en soms andersom. Vraag in het eerste geval: 'Wat gebeurt er?'

Lees de woorden 'daarvoor' en 'daarna' met extra intonatie en gebaren.

Pagina met kermis op de achtergrond:

- Wat heeft Sebas nog meer in zijn fietstas?
- Wat gebeurt er op de achtergrond?
- Waar zijn al die apparaten van op de achtergrond?

Pagina rommelmarkt:

- Waar is Sebas op de volgende bladzijde?
- Ken je het begrip rommelmarkt?

Wijs op de drie vrouwen.

- Wat zijn ze aan het doen? (spullen verkopen)
- Wat voor spullen?

- Nieuwe of oude dingen?
- Van wie zouden die spullen kunnen zijn?

Lees bij de zolderpagina eerst de tekst voor.

- Herkennen jullie spullen van de rommelmarkt? Welke?
- Van wie zou die jurk zijn?

Laat op de volgende pagina de vier illustraties van vier vrouwen zien.

- Wie is dat?
- Wat staat er op de jurk van mevrouw Lien?
- Wat heeft Lien in haar handen?
- Wie herkent lieve Lientje? Waarvan?
- Wat ligt er aan de voeten van Lientje?
- In welk land zou dat zijn?
- Is dat hetzelfde land als op de volgende bladzijden? Waar zie je dat aan? Het gewei, de aap? ➤

3 Vervolg

- Wat is een schat? (meerdere betekenissen: je bent een schat, en het liefste dat je wilt wegstoppen om te bewaren heet ook een schat)
- Wie weet wat de schat van Lientje is? (de trommelstokken)

Pagina met kast en aap:

- Wat doet Lientje hier?
- Waarom zou ze dat doen?

Pagina met servies:

- Wat is servies?
- Wat staat er op het trommeltje, ernaast en ervoor?
- Kun je die terugvinden op de rommelmarkt?

Pagina met kermis zonder mensen:

Alle mensen zijn naar huis.

- Welke dieren kijken naar het trommeltje?

Volgende bladzijden:

- Is het dag of nacht? Waar zie je dat aan?
- Wie staat daar voor het raam?
- Wat zou hij aan het doen zijn?
- Wat gaat hij doen?

Nachtpagina:

Stel eerst de vragen, alvorens de tekst voor te lezen:

- Is het dag of nacht?
- Waar zie je dat aan?
- Wat gaat Sebas doen?

Pagina met blauw/witte kast:

- Wat gebeurt er? Sebas heeft de schat gevonden.
- Is hij er blij mee? Waar zie je dat aan?
- Wat voor dingen herkennen jullie nog meer? Laat desnoods het vooromslag zien, om aan te wijzen.
- Wie weet nog welk dier op de stoel toekeek toen Lientje de schat verstopte?

Pagina met vier illustraties van Sebas.

- Wat gebeurt er?
- Waarom hebben ze hun ogen dicht?
- Welke voorwerpen herken je?
- Wat voor geluid kan de drummer op de houten krokodil maken?
- Wat zie je in de schaduw naast opa Bas? Iemand die op de bas speelt!

Pagina met het getekende verhaal:

- Wat doet opa Bas? Hij tekent de hele geschiedenis van het trommeltje van vroeger naar nu.

Vertel aan de hand van de tekeningen nog eens het verhaal, maar nu in chronologische volgorde. Vraag regelmatig:

- Wat gebeurde er toen?

Bladzijden van opa onder de boom:

- Wat doet opa? Dromen, slapen?
- Zou jij het trommeltje ook kunnen vinden?

Laatste bladzijden met paardebloemen:

- Tussen welke bloemen ligt het trommeltje? Tussen paardenbloemen, waarvan je de zaden kunt wegblazen als ze uitgebloeid zijn.
- Wat gebeurt er met die zaden? Daar komen weer nieuwe paardenbloemen van.

Zo gaat het ook met de geschiedenis van dingen: ze verspreiden zich over de wereld, komen ergens terecht en worden weer gebruikt.

4 Namen

In het verhaal heet Lientje als ze groter wordt Lien, en als ze oma is Lina.

Sebas heet later Sebastiaan, en als hij opa is opa Bas.

- Hoe is dat bij jullie thuis?
- Ken je ook mensen die verschillende namen hebben (gehad?) Welke namen?
- Heb jij ook verschillende namen? Vaders en moeders kunnen soms iets anders zeggen. Namen die er helemaal niet op lijken. Hoe heten die namen? (koosnamen)

Waarom zouden die koosnaam heten? Wat is dat precies, kozen? (liefkozen)

Of ze korten je naam af, zoals Sebas van Sebastiaan, Mar van Margriet, Mich van Michael, Peet van Peter of Petra, etc. Niet iedereen vindt dat leuk. Boris vindt het stom als ze hem Boor noemen.

- Schrijf (of laat schrijven) een blad langs de randen vol met je naam en/of namen en tekenen jezelf er midden in. Versier de namen die je het liefste zijn.

5 Schatten

In de trommel van Sebas zaten alleen trommelstokken, maar de kinderen hebben vast veel meer schatten.

- Kunnen schatten ook rommeltjes zijn?
-

Lees de gedichten voor.

Verzamelen

Sparen, sparen, sparen,
alles maar bewaren:
dopjes van de seven-up
stickers van de voetbalclub,
schelpen die mijn vriendje vond,
tanden uit mijn eigen mond,
mooie stenen, stukjes touw,
veren van een echte pauw,
zilverdraad en goudpapier –
geef het allemaal maar hier!

Sparen, sparen, sparen
alles maar bewaren.
Elke dag komt er wat bij.
Weggooien is niks voor mij.
Ieder gek of grappig ding,
gaat naar mijn verzameling!

Nannie Kuiper
Uit: *Zo kan het ook* (Leopold, 1981)

Rommeltjes

Je hebt een doos
met duizend kleine dingen.
Je spaart ze
en je kijkt er telkens naar.

Je houdt een steen
die glans en glad voelt
in je handen.
Je strijkt een veertje
heel voorzichtig langs je wang.
Je vangt de zonnestrallen
in een glazen kraaltje
en laat de lichtjes dansen
op de muren om je heen.

Zo kun je doorgaan,
tot je alles hebt bekeken:
het stukje hout dat op een bosgeest lijkt,
de dennenappel aan het gouden draadje...

Je hebt een doos
met duizend kleine dingen.
Je bergt ze veilig in je kast.
Want 'rommeltjes' zijn zo verdwenen,
als je er niet goed op past.

Nannie Kuiper
Uit: *Zo kan het ook* (Leopold, 1981) ►

5 Vervolg

Praat er met elkaar over na. Wat voor de een schat is kan voor de ander niks waard zijn. Dat mag. Het hangt er dus helemaal vanaf waar je je schat hebt gevonden, van wie je hem hebt gekregen en welke betekenis hij voor jou heeft.

7 Elf schrijven

Voor kinderen aan het eind van groep 2 is het mogelijk om met behulp van een werkblad een Elf over een van hun schatten te schrijven.

- Breng zelf een eenvoudig dierbaar voorwerp mee. Laat het zien.
- Teken op het digibord een liggend hokje waar een woord in past.
- Vraag de kinderen een woord voor het voorwerp, schrijf dat in het hokje.
- Teken daaronder twee hokjes voor twee woorden.
- Stel een vraag over het voorwerp. Waarvan is het gemaakt? Schrijf die twee woorden in de hokjes.
- Teken daaronder drie hokjes en stel nog een vraag. Waar komt het vandaag? (gevonden aan zee)
- Teken daarna vier hokjes en stel een vraag. Waar bewaar ik het? (in mijn gouden kistje)
- Teken op de 5e regel nog een hokje (het elfde). Zet daar een uitroep in. (Mooi!)
- Lees de Elf voor en zorg voor werkbladen met dezelfde hokjesverdeling.
- Begeleid de kinderen regel voor regel en help waar nodig.
- Laat de Elf overschrijven, links op een liggend A4 zonder lijnen of hokjes.
- Rechts wordt de schat getekend en gekleurd.
- Maak in een hoek van het lokaal een tentoonstelling rondom het boek met de schatkisten en de Elfen. Wees zelf de schatbewaarder.

6 Doos vol schatten

Vraag aan de leerlingen of ze van thuis een stevige doos mee kunnen brengen. Afmetingen niet groter dan een schoendoos. In de klas wordt de doos beplakt en/of beschilderd en versierd. Natuurlijk mag hun naam erop niet ontbreken. Het leukst is als erop staat: Schatten van Joeri.

De volgende dag brengen ze schatten mee naar school die in de doos worden gedaan. Elke dag mag iemand over zijn/haar 'schatkistje' vertellen.

Colofon

© Stichting Lezen (2021)

Deze publicatie is mede mogelijk gemaakt door een bijdrage vanuit het leesbevorderingsprogramma de Bibliotheek op school (Stichting Lezen/Koninklijke Bibliotheek).

Auteur

Mariet Lems

Vormgeving

Judith Schoffelen &
Erik olde Hanhof

www.lezen.nl